

Randmeerconcertbrief

Seizoen 2013/14 nr 5

Ronald Brautigam
Oude Kerk Ermelo
Jubileumconcert

programma 30 november 2013	1
over Ronald Brautigam	2
toelichting Leo van Wijk	3-4
contactadressen en concertlocaties	5
agenda seizoen 2013/2014	6

5e Randmeerconcert - seizoen 2013/14
zaterdag 30 november 2013 20.00 uur
Oude Kerk Ermelo

Ronald Brautigam
Fortepiano

Ludwig van Beethoven
(1770-1827)

Sonate nr. 8 in c op. 13 'Pathétique' (1800/1)

Grave - Allegro di molto e con brio
Adagio cantabile
Rondo: Allegro

7 Bagatellen op. 33 (1801/2)

1. Andante grazioso, quasi allegretto
2. Scherzo: Allegro
3. Allegretto
4. Andante
5. Allegro, ma non troppo
6. Allegretto quasi andante
7. Presto

Sonate nr. 13 in Es op. 27/1 'Quasi una Fantasia' (1800/1)

Andante - Allegro - Andante
Allegro molto e vivace
Adagio con espressione
Allegro vivace

pauze

Sonate nr. 17 in d op. 31/2 'Der Sturm' (1801/2)

Largo - Allegro
Adagio
Allegretto

Sonate nr. 15 in D op. 28 'Pastorale' (1801)

Allegro
Andante
Scherzo: Allegro assai
Rondo: Allegro ma non troppo

Over Ronald Brautigam

Ronald Brautigam heeft in ruim dertig jaar een reputatie opgebouwd als een van Nederlands meest toonaangevende en veelzijdige musici. Hij heeft een unieke dubbelcarrière. Naast zijn reguliere concertpraktijk, waarin hij moderne instrumenten bespeelt, ontwikkelde hij zich tot een vooraanstaand fortepianist. Zijn interpretaties van de Weense klassieken op authentieke instrumenten worden internationaal geroemd. Hij won vele prijzen waaronder de Nederlandse Muziekprijs (1984) en de MIDEM Classical Award for best concerto recording 2010 voor zijn CD met Beethovens Pianoconcerten die hij opnam met het Symfonie Orkest van Norrköping onder leiding van Andrew Parrott.

Ronald Brautigam studeerde bij de legendarische Amerikaans/Tsjechische pianist Rudolf Serkin. Hij treedt regelmatig op met belangrijk orkesten zoals het Koninklijk Concertgebouworkest, the London Philharmonic, the BBC Philharmonic, the City of Birmingham Symphony, the Hong Kong Philharmonic, het Boedapest Festival Orkest, l'Orchestre National de France, het Gewandhausorchester Leipzig en het Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin. Hij werkte met vooraanstaande dirigent- en onder wie Frans Brüggen, Riccardo Chailly, Simon Rattle, Charles Dutoit, Mark Elder, Ivan Fisher, Bernhard Haitink, Christopher Hogwood, Philippe Herreweghe, Marek Janowski en Roger Norrington. Als fortepianist trad hij op met onder meer the Orchestra of the Age of Enlightenment, Tafelmusik, Het Orkest van de Achttiende Eeuw, het Freiburg Baroque Orchestra, the Hanover Band, Concerto Copenhagen en l'Orchestre des Champs-Élysées.

In 1995 startte een succesrijke verbintenis tussen Ronald Brautigam en het Zweedse CD-label BIS die onder meer resulteerde in de veel geprezen opnamen van de complete werken voor (forte)piano van Haydn en Mozart. In 2004 begon Brautigam met het opnemen van het complete oeuvre voor piano van Beethoven. Nadat twaalf van de in totaal zeventien CD's werden uitgebracht, wordt Brautigams Beethovencyclus als een ijkpunt in uitvoeringspraktijk van Beethovens pianomuziek gewaardeerd. 'Verbijsterend - in technische zin adembenemend, trefzeker in stijl, emotioneel geladen en vitaal muzikaal op elk moment...', zo karakteriseerde het Engelse vakblad Gramophone Brautigams opnamen van de Waldstein- en de Appassionata-sonate. De Duitse muziekcritici die de opnamen van alle Bagatellen van Beethoven op de prestigieuze Bestenliste plaatsten constateerden dat Brautigams '..."historische" Beethoven moderner, subversiever en tegelijkertijd tederder klinkt, dan de Beethoven van de meeste Steinway-pianisten...' Het Amerikaanse blad Fanfare meldde dat Brautigam bezig is aan een cyclus die '...de complete praktijk aangaande de uitvoering van deze muziek op moderne instrumenten ter discussie stelt...' en tot een '...verandering van het stilistische interpretatiemodel...', zou kunnen leiden.

Ronald Brautigam ontving vele onderscheidingen voor zijn CD-opnamen waaronder twee Nederlandse Edisons, een Franse Diapason d'Or de l'année en een MIDEM Classical Award for best solo piano recording. Brautigams BIS catalogus is inmiddels uitgegroeid tot meer dan 50 CD's. Voor het Decca-label nam hij met het Koninklijk Concertgebouworkest onder leiding van Riccardo Chailly pianoconcerten op van Martin, Hindemith en Sjostakovitsj. Daarnaast verschenen er meerdere CD's waarop Brautigam samenspeelt met zijn vaste duo-partner, de violiste Isabelle van Keulen. Sinds september 2011 is Ronald Brautigam verbonden als Professor aan de Musik-Hochschule in Bazel.

Fotografie: Randmeerconcerten. Mendelssohnrecital 1 februari 2009 in de Lukaskerk te Ermelo

Toelichting 1/2

Ludwig van Beethoven werd op 16 of 17 december 1770 in Bonn geboren. Zijn voorouders stammen uit de regio tussen Leuven, Brussel en Mechelen. In 1684 werd Michel van Beethoven in Mechelen geboren. Hij werd handelaar in kant en luxe artikelen, maar ging daar ook financieel aan ten onder en week uit naar Bonn om aan zijn schuldeisers te ontsnappen. Eén van zijn zoons, Louis, werkte daar als zanger in de kapel van de keurvorst. De zoon van Louis, Johann (1740-1792) trouwde met Magdalena Keverich. Uit dat huwelijk werden zeven kinderen geboren, waarvan er drie in leven bleven en één van de drie was Ludwig. Vader Johann was zeer wispelturig met daarbij een drankprobleem. Hij verwaarloosde zijn gezin en ondanks de toewijding van Magdalena ontstonden er grote problemen bij de opvoeding van de kinderen. In 1787 overleed Magdalena en Johann raakte compleet verslaafd aan de drank.

De muzikale begaafdheid van Ludwig openbaarde zich al op jonge leeftijd en vader Johann probeerde daar, naar het voorbeeld van Leopold Mozart, munt uit te slaan. Hij beschikte echter niet over de muzikale kennis en de pedagogische kwaliteiten van Leopold. Op 8 jarige leeftijd trad Ludwig al in Keulen op en toen hij 11 jaar was ging hij met zijn moeder naar Rotterdam voor een optreden. Helaas waren deze optredens maar weinig succesvol. De kleine Ludwig studeerde bij lokale pedagogen op het klavier (bij de Vlaming G. v.d. Eeden) en op de viool (bij Rovatini). In 1782 komt hij onder de hoede van operadirigent G. Neefe, die hem laat kennismaken met Bach's 'Wohltemperiertes Klavier'. In 1787 vertrok Ludwig naar Wenen om bij Mozart te gaan studeren, maar na enkele weken moest hij naar Bonn terugkeren omdat zijn moeder ernstig ziek was. Na haar overlijden voelde Ludwig de zware verantwoordelijkheid om als kostwinner voor het door zijn vader verwaarloosde gezin op te treden en besloot niet terug te keren naar Wenen. Hij ging muzieklessen geven aan de kinderen van de weduwe Von Breuning en werd daar opgenomen in een beschermde familiekring. Beethoven speelde vanaf 1787 altviool en orgel in de keurvorstelijke kapel en schreef zijn eerste composities.

In 1792 verliet Ludwig definitief zijn geboortestad Bonn en keerde terug naar Wenen. Kort daarvoor, in december 1791, was Mozart overleden. De twee grootmeesters hebben dus met uitzondering van de paar weken in 1787, geen contact met elkaar gehad. Beethoven meldde zich bij Joseph Haydn voor wie hij groot respect had, maar tot een vruchtbaar contact tussen die twee is het nooit gekomen. Hij had een veel betere relatie met Johann Schenk en na het vertrek van Haydn in 1794 naar Engeland kreeg Ludwig lessen van Albrechtsberger en Salieri. Ondanks het totale gemis aan fatsoenlijke omgangsvormen en zijn revolutionaire opvattingen op sociaal terrein (Franse Revolutie) kon hij zich goed handhaven in het milieu van de muziekminnende Weense Adel. Vanaf 1795 trad Beethoven regelmatig op voor het publiek in Wenen en in 1796 maakt hij een rondreis langs Neurenberg, Praag, Dresden en Berlijn. In april 1800 verraste hij het Weense concertpubliek met de uitvoering van zijn eerste symfonie en ook zijn eerste strijkkwartet werd in dat jaar uitgevoerd.

In juni 1800 schreef Beethoven aan zijn vriend Amenda over zijn eerste gewaarwordingen van doofheid. Zijn kwaal bracht hem langzamerhand steeds meer in een isolementspositie en na 1818, toen hij volledig doof was, verscheen hij nauwelijks meer in het openbaar. Ook in de liefde werd leed hem niet bespaard, alle huwelijksplannen liepen stuk o.a. met Therese Malfatti in 1801 en met Amalia Sebald in 1812.

De muziek van het jubileumconcert

De pianosonate Nr. 8 op. 13 (Pathétique) stamt uit Beethovens eerste stijlperiode, die tot 1800 heeft geduurd. De invloeden van Mozart en Haydn zijn nog prominent aanwezig in deze sonate uit 1797. Met name het tweede deel, Adagio Cantabile, vertoont duidelijk verwijzingen naar Mozarts pianosonate Nr. 14 KV 457. Beide sonates staan in c klein en kennen dezelfde driedelige opbouw. De naam Pathétique is van Beethoven zelf afkomstig. De overige werken die vanavond te beluisteren zijn stammen uit zijn tweede stijlperiode. De overgang naar de derde stijlperiode is minder scherp te trekken, maar ligt rond 1815. In de tweede stijlperiode componeerde hij zijn meest populaire meesterwerken. Het monumentale aspect in veel van zijn composities, soms heroïsch en dan weer innerlijk somber, geeft duidelijk aan dat het tijdperk van de romantiek is begonnen.

De pianosonate Nr 13 op. 27 nr. 1 (Quasi una fantasia) schreef hij in 1800. In deze sonate begon hij de zoektocht naar alternatieven voor de klassieke componeerstijl. De volgorde van de vier delen is ongebruikelijk voor die tijd.

De pianosonate Nr. 15 op. 28 (Pastorale) componeerde hij in 1801 en heeft nog de structuur van de klassieke sonate met vier delen. De naam Pastorale komt van zijn toenmalige muziekuitgever A. Cranz en het is niet duidelijk of hij Beethoven daarover geconsulteerd heeft.

De pianosonate Nr.17 op. 31 stamt uit 1802. In de periode van het ontstaan van deze sonate had Anton Schindler Beethoven geadviseerd om The Tempest van Shakespeare te lezen. Schindler heeft later deze sonate de naam 'Der Sturm' gegeven, omdat hij van mening was dat de inspiratie hiervoor uit het boek van Shakespeare kwam.

Ook in 1802 schreef Beethoven zijn eerste serie van zeven Bagatellen op. 33. Bagatelle is het Franse woord voor kleinigheid, een licht muziekstuk. De oudst bekende Bagatelle is in 1717 gecomponeerd door François Couperin in boek 2 van zijn Pièces de Clavecin. Het stuk is getiteld 'Les Bagatelles'. Beethoven heeft met zijn drie series Bagatellen opus 33, 119 en 126 ook dit genre op een hoger peil gebracht. Later hebben ook List, Saint-Saëns, Smetana, Tsjerepnin, Sibelius en Bartok series Bagatellen geschreven.

Leo van Wijk, november 2013

TRANSIZIONE AL SECONDO TEMA: SECONDA FRASE

seconda semifrase

settima di medianta (fa diesis min. 7a)

cadenza sopradominante → sopratonica (si magg. 7a → mi maggiore)

sopratonica (mi maggiore)

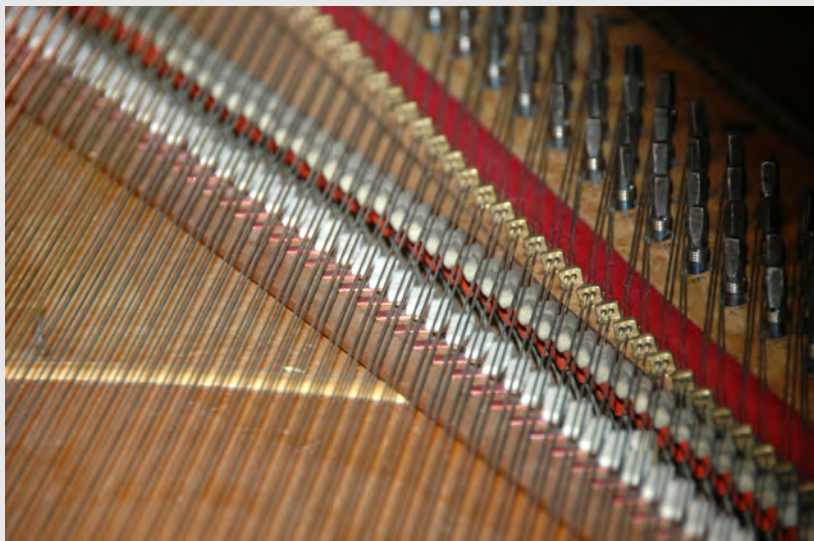
Op Wikipedia vindt u een lijst met alle [Beethoven pianosonates](#).

Op de Italiaanstalige Wikipedia wordt zeer uitgebreid ingegaan op deze sonates. Zie bovenstaand voorbeeld bij de 'Pastorale'. [Hier vindt u](#) bijv. een analyse van de 'Pastorale'. Ook voor wie geen Italiaans spreekt en/of geen expert is heel mooi vormgegeven.

Toelichting 2/2

In 2009 speelde Ronald Brautigam op een fortepiano van de fa. Edwin Beunk en Johan Wennink. Zaterdag 30 november speelt Ronald Brautigam op een andere fortepiano van Edwin Beunk. Een Lagrassa fortepiano uit 1815. De Lagrassa fortepiano is in de werkplaats van Beunk en Wennink geheel gerestaureerd.

Het bestuur van de Randmeerconcerten mocht in 2009 een kijkje nemen in deze werkplaats. Wij waren toen zeer onder de indruk van het vakmanschap dat nodig is voor een dergelijke restauratie. We mochten toen alle instrumenten bewonderen en de echtgenote van Edwin Beunk, Riko Fukuda demonstreerde met haar spel de verschillen tussen de fortepiano's.

Rechtsboven de Lagrassa fortepiano, blijkbaar klaar voor transport...

Deze foto's op de [website van Edwin Beunk](#) tonen de Lagrassa vóór de restauratie. Deze fortepiano is voor veel CD-opnames en recitals gebruikt. Ronald Brautigam speelt op dit instrument bij het jubileumconcert.

Een mooi portret van Ronald Brautigam vindt u bij [Uitzending Gemist.NL](#). Daar voert hij ook het 22e pianoconcert van Mozart uit. Aanbevolen!

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet
dhr. Wim Bömer

E-mail: nunspeet@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 252968

voor Harderwijk
dhr. Wouter Molendijk

E-mail: harderwijk@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 421704

voor Ermelo
mevr. Henny van Manen-Aartsen

E-mail: ermelo@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 563634

voor Putten
dhr. Leo van Wijk

E-mail: putten@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353842

voor Zeewolde
dhr. Henk de Wit

E-mail: zeewolde@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 036 5223272

secretariaat
dhr. Anne de De Vries

E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 06 5700 2004 (inspreken)

financiën
dhr. Ruud Veldhuizen

E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353813
Burg. Vermeerlaan 8, 3881 GZ Putten

concertcoördinator:
dhr. Roel Norg

E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 551703
Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo

publiciteit/perscontacten:
dhr. Maarten de Lussanet

E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl

digitale media:
dhr. Adri Kuiper

E-mail: media@randmeerconcerten.nl

website Randmeerconcerten

www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

reservering concerten tot 24 uur voor aanvang van het concert via inspreken op telefoonnummer **06 1369 5148** of door het reserveringsformulier op de website in te vullen. Het concert met Ronald Brautigam is uitverkocht.

Adressen van de concertlocaties:

Lukaskerk
Van Asch van Wijklaan 69
3853 KV Ermelo

Oude Kerk
Kerkbrink 1
3851 MB Ermelo

Catharinakapel
Klooster 1
3841 EN Harderwijk

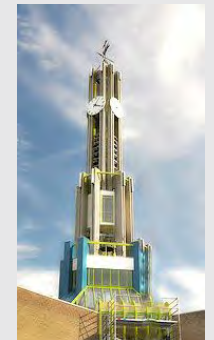
Villa Vennendal
Vennenpad 5
8072 PX Nunspeet

Hotel NH Sparrenhorst
Eperweg 46
8072 DB Nunspeet

Kasteel De Vanenburg
Vanenburgerallee 13
3882 RH Putten

Open Haven
Kerkplein 8
3891 ED Zeewolde

Agenda 2013/14 - Jubileumseizoen 40 jaar

- 1 zaterdag 21 september 2013 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Van Dingstee Kwartet met Sonja van Beek (viool), Marjolijn van Dingstee (viool), Ewald van Dingstee (cello), Suzanne Dijkstra (altviool) & Céleste Zewald (klarinet)
- 2 zondag 6 oktober 2013 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Maria Milstein (viool) & Sander Sittig (piano)
- 3 zaterdag 27 oktober 2013 14 uur Nunspeet Villa Vennendal
Wouter Mijnders (cello) en 'Just for One' Ingrid La Haye (beeldend kunstenaar)
- 4 zaterdag 16 november 2013 20 uur Zeewolde Open Haven
Apollo Ensemble 'Passione' o.l.v. David Rabinovich (viool)
- 5 zaterdag 30 november 2013 20 uur Ermelo Oude Kerk
Ronald Brautigam (fortepiano)
- 6 zondag 5 januari 2014 14 uur Nunspeet Hotel NH Sparrenhorst
Nieuwjaarsconcert Fancy Fiddlers o.l.v. Coosje Wijzenbeek
- 7 zaterdag 18 januari 2014 20 uur Ermelo Lukaskerk
Pentachord Ensemble met Maarten v.d. Hengst (piano), Emi Ohi Resnick (viool), Mikhail Zemtsov (altviool) Pamela Smits (cello) Quirijn van Regteren Altena (contrabas)
- 8 zondag 2 februari 2014 14 uur Nunspeet Villa Vennendal
Remy van Kesteren (harp solo)
- 9 zondag 16 februari 2014 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Larissa Groeneveld (cello) & Frank van de Laar (piano)
- 10 zaterdag 1 maart 2014 20 uur Zeewolde Open Haven
Ysaÿe Trio met Rada Ovcharova (viool), Emlyn Stam (altviool), Willem Stam (cello) & Felicia van den End (fluit)
- 11 zaterdag 15 maart 2014 20 uur Ermelo Oude Kerk
Rubens Quartet met Sarah Kapustin (viool), Roeland Jagers (altviool), Joachim Eijlander (cello) & Marieke Schneemann (fluit)
- 12 zaterdag 29 maart 2014 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Mariana Izman (piano)

Muzikado

The background of the slide features a stylized illustration of a violin in shades of brown and orange, positioned diagonally. Overlaid on the violin are several musical staves with black notes and clefs. The background has a light yellow to white gradient.

Geef een concert cadeau
Voor 21 euro bij de kassa